

Geachte aanwezigen,

Wij zijn hier, voorafgaand aan de onthulling van het nieuwe oorlogsmonument, bijeen in de hervormde kerk van Jaarsveld. Dat is natuurlijk niet toevallig. Dat is ook niet zo, omdat dit nu eenmaal de grootste ruimte is, die we hier “op” Jaarsveld hebben.

Nee, het is een bewuste keuze geweest. In het programmaboekje treft u de drie namen aan van Jaarsvelders, die als militair zijn omgekomen in de Tweede Wereldoorlog. Het einde van deze verschrikkelijke oorlog hebben we deze week herdacht, op 15 augustus.

De namen van deze militairen zijn ook met een lintje ingebonden in het programmaboekje. Op die losse briefjes vindt u de geboortedatum en nog een andere datum. De datum van de doop

van deze drie mannen. De briefjes zijn een kopie uit de doopboeken van de hervormde gemeente te Jaarsveld. U leest, dat ze zijn gedoopt in 1916 en 1919. In deze kerk. Waarschijnlijk vanuit het doopvont, dat aan de preekstoel vastgemaakt is.

Aan mij is gevraagd iets te vertellen over de doop. Ik doe dat graag.

Dopen, dat is haast het eerste wat je van het geloof, van de kerk merkt. In de christelijke traditie is het de gewoonte geworden, dat jonge kinderen, zuigelingen nog, gedoopt worden. De predikant komt dan even van de hoge stoel af, giet wat water uit over het hoofd van het kind en spreekt een paar

woorden uit de bijbel: ik doop u in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest.

Wat betekent dat dan? Wat is dat dan voor een ritueel? Waarom is dat kerkelijk gebruik nu zó belangrijk, dat de namen zelfs na eeuwen nog tevoorschijn zijn te halen uit de doopboeken?

Ik kan er maar heel kort iets over zeggen.

Het woord “dopen” betekent heel gewoon “onderdompelen”. Je wordt ondergedompeld in het water. Water: één van de belangrijkste zaken op deze aarde. Met water les je je dorst, water is nodig voor de groei op de akkers, water heb je nodig om je te wassen. Om zomaar een paar dingen te noemen. Maar we weten in een dorp aan een rivier ook van de gevaarlijke kant van het water. Als het water stijgt, dan hopen we maar dat de dijken het houden. Waar een dijk breekt, daar is water een geweldige macht. Een vloedgolf, die alles meesleurt. Een overstroming, die niets spaart.

Heel wat godsdiensten kennen het gebruik van water als een onderdeel van een reinigingsritueel. Je moet je wassen voordat je aan godsdienstige plechtigheden kunt deelnemen. Ik meen, dat de christelijke doop daar toch van verschilt. De doop is namelijk een éénmalige gebeurtenis. Wordt dus niet herhaald. De doop is ook niet iets wat je zelf doet, maar een ceremonie, die áán je wórdt verricht. Je wast niet jezelf, maar je wórdt gedoopt.

Het is een ceremonie, die heel veel symboliek bevat. Ik licht er twee dingen uit. Het eerste is het beeld van het water. Doopwater blijkt gevaarlijk water te zijn. Dopen is namelijk óndergaan in het water. Dopen is een heel schokkende gebeurtenis. Enkele jaren voordat in deze kerk de doop bediend werd aan de mannen, die we vandaag eren, werd dat plotseling in heel Nederland duidelijk. Op 5 juni 1909 werd prinses Juliana gedoopt. De predikant bestond het toen om iets te zeggen in deze trant: vandaag gaan we ons kleine prinsesje begraven. Dat gaf een enorme schok onder de aanwezigen, onder wie veel kamerleden. Zij

stelden er ook vragen over aan de minister. Dat kun je toch niet máken?! Een koningskind gaan begraven? Dopen is toch iets moois, iets plechtigs, iets leuks, iets feestelijks? Dan heb je het toch niet over begraven worden?

En toch, dat is nu net één van de kernen van de christelijke doop. Het is een begrafenisritueel.

Dat is dus ook gebeurd met de drie mannen, die hier genoemd worden. Ze zijn begraven. In WO II is dat ook letterlijk gebeurd. Tweemaal in de aarde, eenmaal waarschijnlijk in de zee. Maar in de kerk hier hebben ze het al te horen en te zien gekregen: begraven. Met Jezus Christus begraven in zijn dood.

Zo is de doop een heel confronterende gebeurtenis. Een woord uit de bijbel zegt: niet ik leef, maar Hij leeft voortaan in mij. De doop is maar geen feestelijk ritueel, de doop is geen onderscheidingsteken voor goed gedrag, maar blijkt een veroordeling van mensen te zijn.

Het tweede, wat ik wil zeggen is dat het hier niet bij blijft. De christelijke kerk belijdt en gelooft dat Jezus Christus uit de doden is opgestaan. En bij de doop klinkt daarom ook het verlossende woord. Met de doop belijden we, dat gedoopten eveneens met Jezus zijn opgestaan in een nieuw, een ander leven. En dat de gedoopten nu behoren tot de “militia Christi”. De legereenheid van Jezus Christus.

Wie gedoopt is, is in dienst gekomen van een heel vreemd leger. Het leger van Jezus. Een leger, dat niet bestemd is om grenzen te bewaken. Om anderen, als het nodig is, te doden voordat je zelf gedood wordt. Het leger van Jezus Christus is een vredesleger.

Jezus Christus gaat zelf voorop. Hij is de overste, die leiding geeft. Hij rust je toe tot strijd. Strijd tegen de kwade, duivelse machten in de wereld en in je eigen leven. De bijbel noemt dat: zonde. De strijd voor recht en gerechtigheid. De strijd voor het Koninkrijk van koning Jezus.

Vandaaruit kan het een heel bewuste keuze zijn geweest voor de drie mannen om gehoor te geven aan de oproep (of in ieder geval: zich niet te onttrekken aan de oproep) om dienst te nemen in het Nederlandse leger om het kwaad van het nazisme en de Japanse variant daarvan te bestrijden. Het nazisme met zijn duivelse bloed- en bodemtheorie. Als je maar van het goeie ras bent, dan heb je recht op deze wereld. En de rest moet verdwijnen.

Het christelijk geloof zegt: als je onderdaan bent en soldaat bent van Koning Jezus, dan geeft Hij je heel de aarde. Hij zegt: gelukkig zijn de vreedstichters, want voor hen is heel de aarde.

Zo gedenken we de drie gesneuvelde Jaarsvelders als gedoopte mensen. Mannen, die hun leven gaven in dienst van koningin en vaderland. Meer nog: mannen, die hun leven gaven in dienst van koning Jezus!

Ik dank u.